

R A P O R T   D E   C E R C E T A R E

DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ CONTINUĂ A PROFESORILOR

în contextul transformării digitale și al inteligenței artificiale

ANALIZĂ CONVERGENTĂ A DOUĂ EȘANTIOANE

de profesori din învățământul preuniversitar românesc

187 respondenți · **111** baza AI · **76** baza FE

Rezumat executiv: profesorii experimentează, dar au nevoie de cadru

Datele descriu o populație care explorează AI, nu una care o respinge.

187

respondenți analizați

în două eșantioane independente

63,1%

la nivelul de experimentare

câteva instrumente AI utilizate

81,1%

poziționați curios-precaut

fereastră favorabilă de intervenție

68,4%

cer formare marketing digital

nevoia depășește alfabetizarea AI

M E S A J - C H E I E

Datele nu descriu o populație de profesori care respinge tehnologia. Ele descriu o populație care experimentează, dar are nevoie de timp, practică ghidată, reguli și suport instituțional pentru a transforma explorarea în practică pedagogică stabilă.

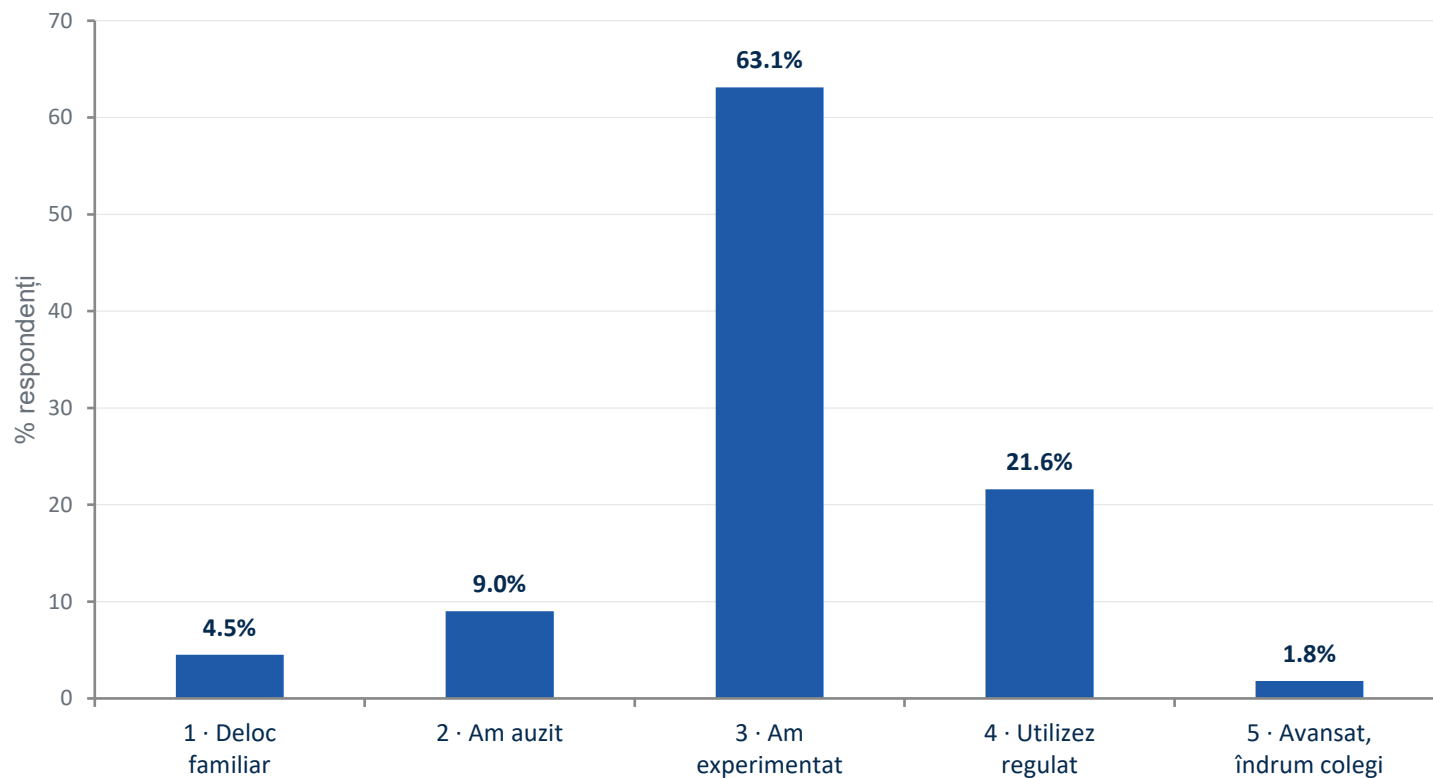
Profesorii nu solicită doar alfabetizare în inteligența artificială: datele indică o nevoie mai largă de dezvoltare profesională.

A V E R T I S M E N T D E I N T E R P R E T A R E

Eșantioanele sunt de conveniență, iar datele sunt auto-raportate. Procentele descriu respondenții studiului și nu reprezintă estimări naționale. Relațiile statistice sunt asociative, nu cauzale.

63% dintre profesori sunt în etapa de experimentare cu AI

Distribuția descrie o tranziție, nu respingere. Baza AI, n = 111.

CE ARATĂ?

63,1% la nivelul 3 - au experimentat câteva instrumente. **21,6%** le folosesc regulat, iar **1,8%** se declară avansați și capabili să îndrume colegi.

INTERPRETARE

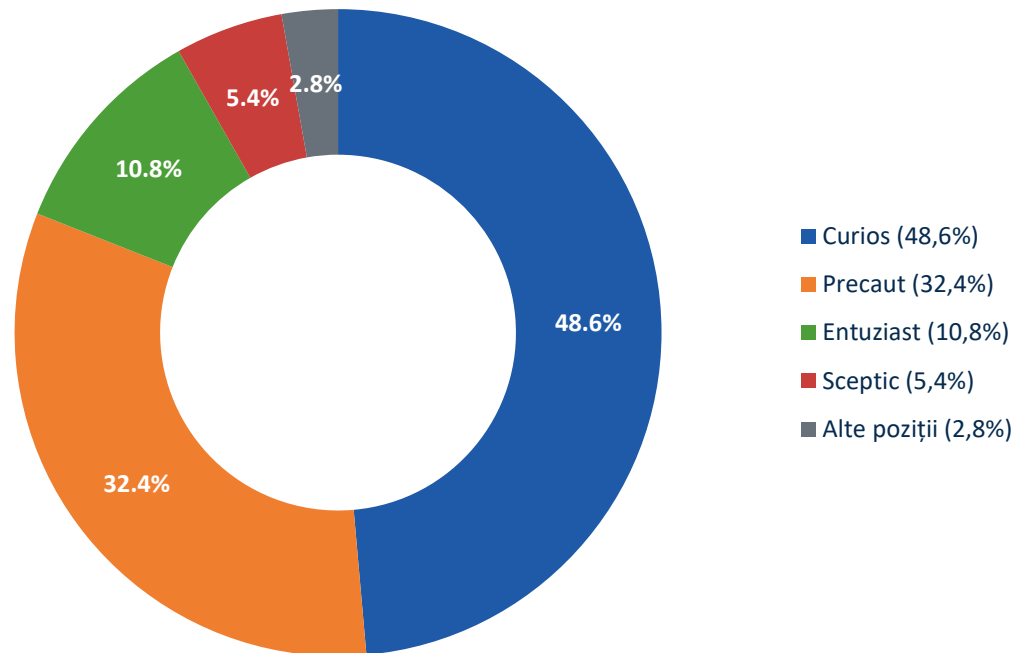
Distribuția nu arată respingere, ci o tranziție de la experimentare la utilizare. Nivelul 3 nu trebuie confundat cu integrarea pedagogică matură.

IMPLICAȚIE

Programul trebuie să pornească de la diagnoza nivelului și să permită trecerea graduală de la utilizare instrumentală la proiectare pedagogică.

81,1% se poziționează curios-precaut față de integrarea AI

Fereastră favorabilă de intervenție: există interes, dar cerere de claritate. Baza AI, n = 111.

81,1%

din eșantion în zona reflexivă curios-precaut

INTERPRETARE

„Curios-precaut” indică interes real, cuplat cu cerere de claritate, reguli și exemple aplicabile. Nu este rezistență.

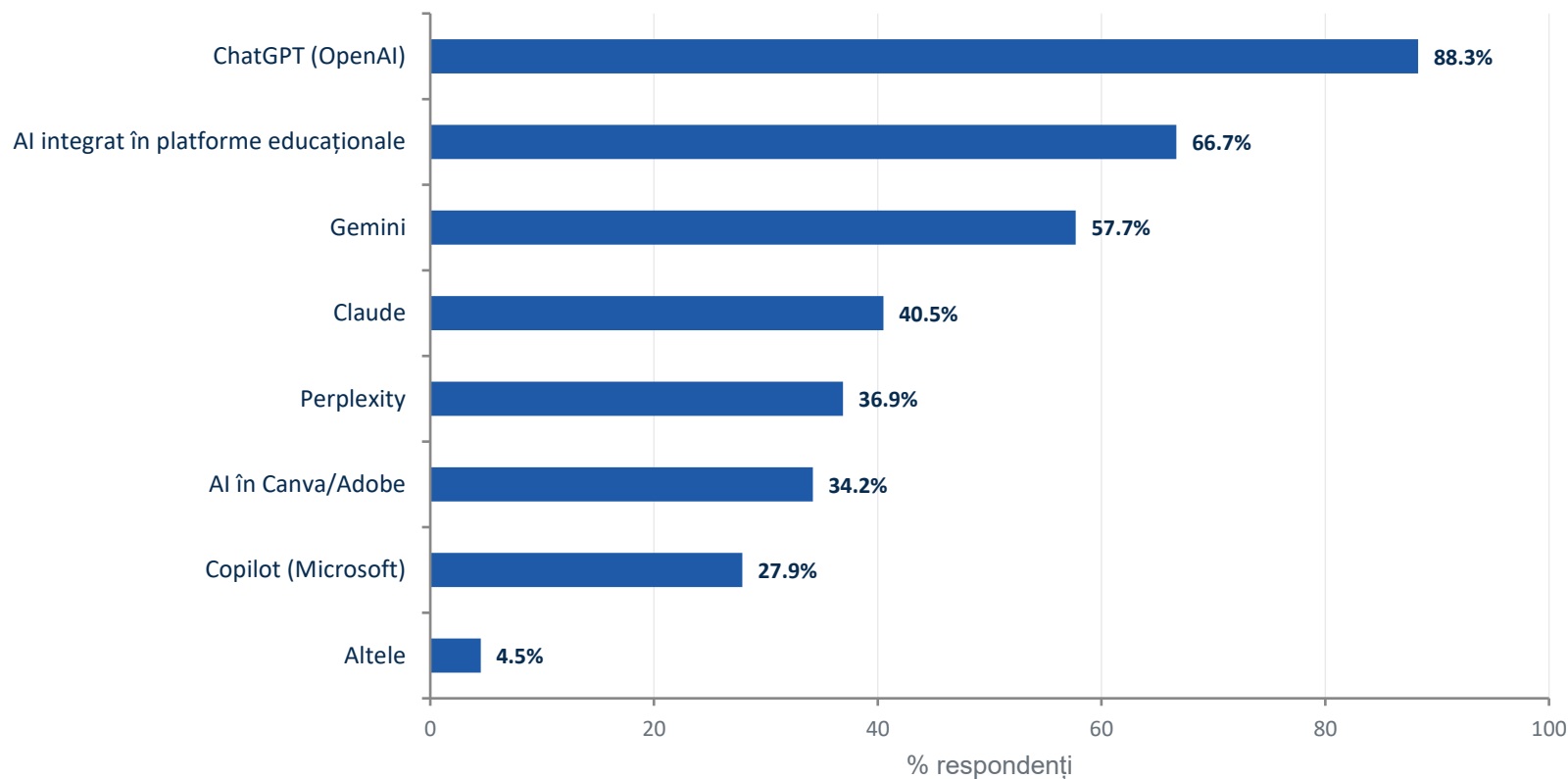
IMPLICAȚIE PENTRU DECIZIE

Comunicarea programului de formare trebuie să evite atât entuziasmul tehnologic necritic, cât și discursul alarmist.

ChatGPT dominant, dar dependența de un singur instrument este un risc

Instrumente AI utilizate (selecție multiplă). Baza AI, n = 111.

88,3%

utilizează ChatGPT

INTERPRETARE

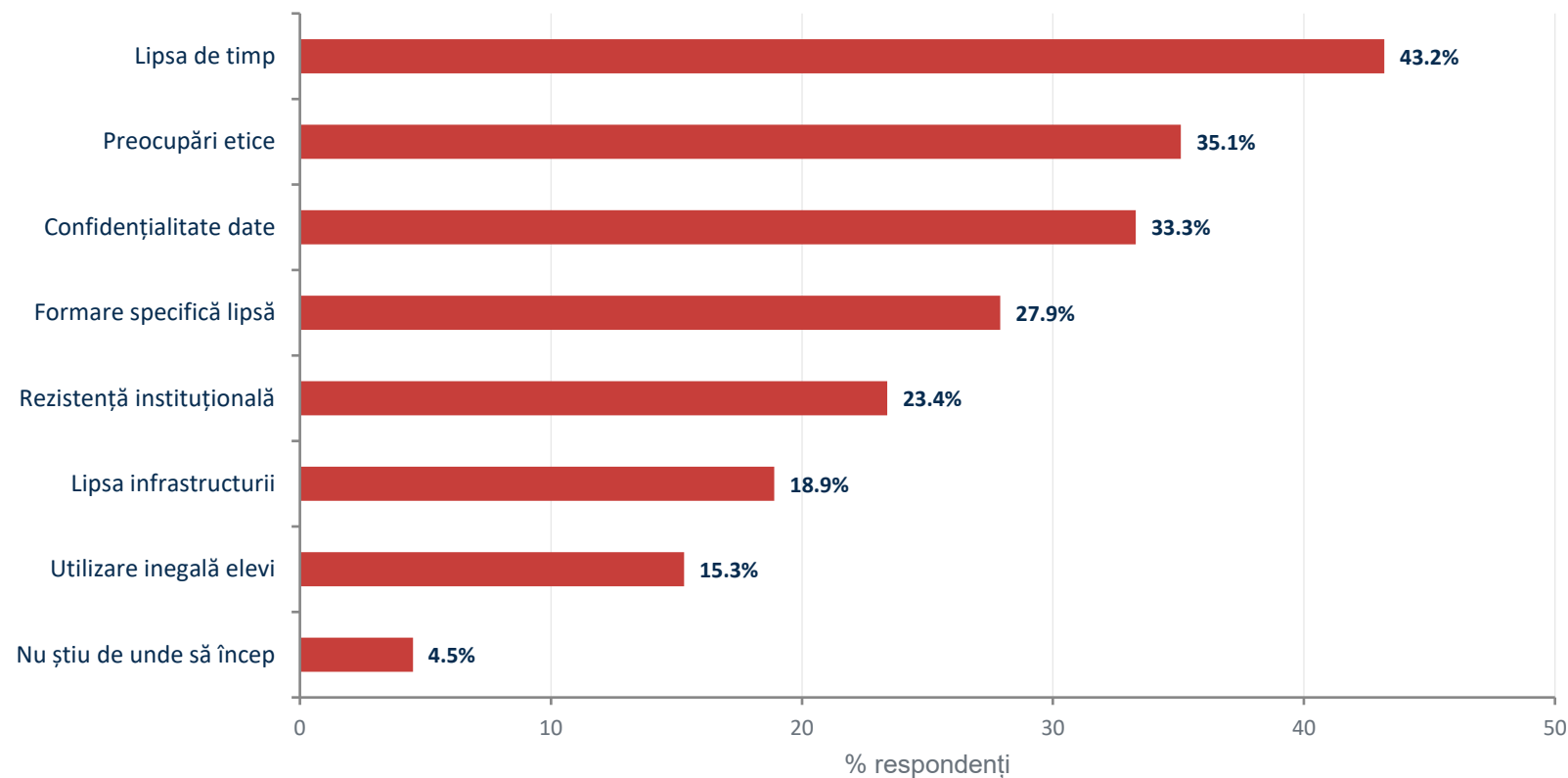
Dominanța câtorva instrumente nu echivalează cu competență generală AI. Reflectă accesibilitatea produselor.

IMPLICAȚIE

Formarea trebuie să dezvolte principii transferabile — formularea sarcinilor, verificarea, protecția datelor — nu dependență de o singură aplicație.

Timpul, etica și datele - barierele centrale

Bariere declarate pentru utilizarea AI (selecție multiplă). Baza AI, n = 111.

4,5%

„nu știu de unde să încep”

INTERPRETARE

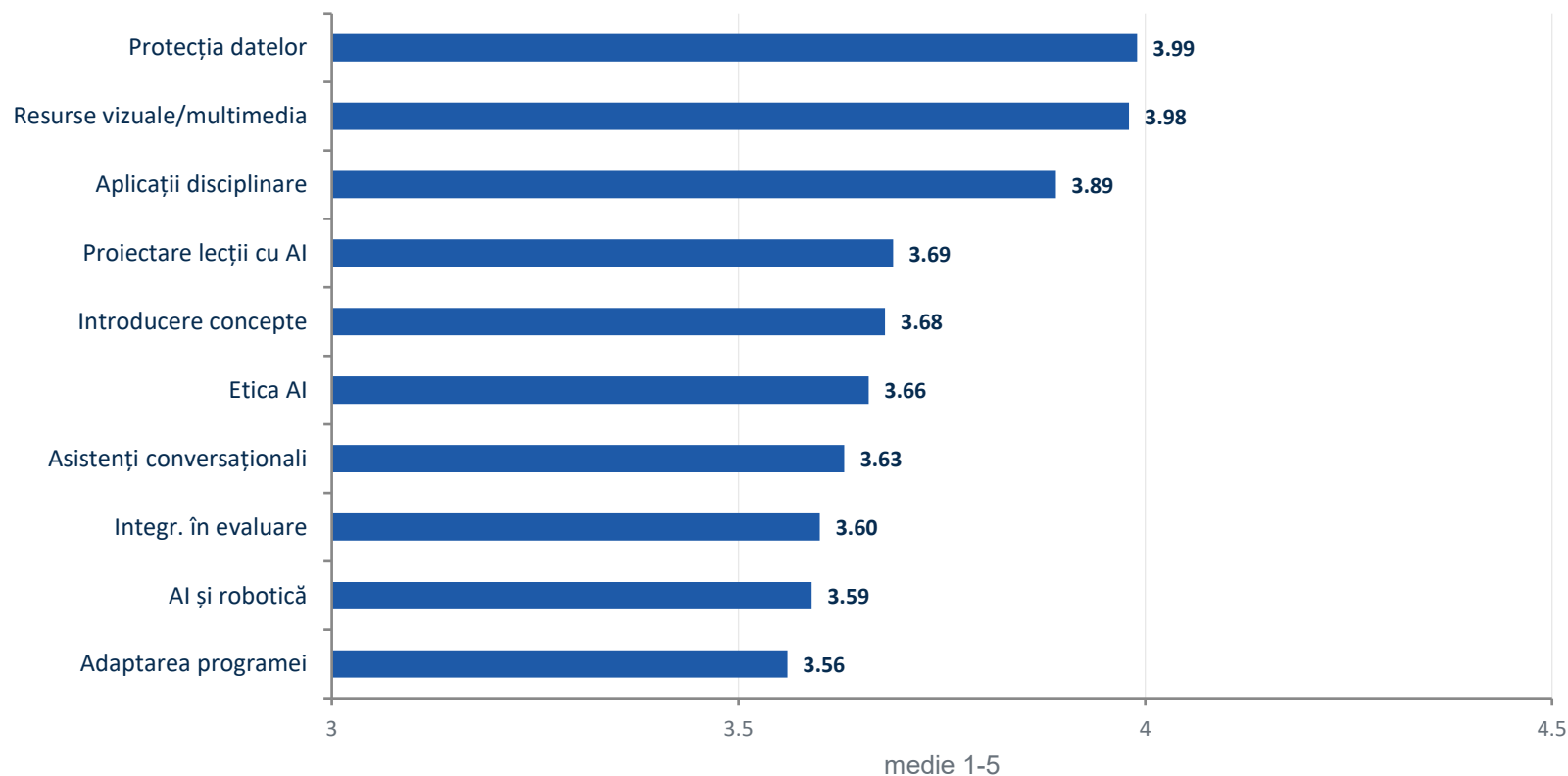
Barierele sunt simultan organizaționale, etice și cognitive. „Nu știu de unde să încep” este rar; problema dominantă nu este dezorientarea totală.

IMPLICAȚIE

Autorizarea unui program trebuie să includă timp pentru aplicare, politici de date și resurse reutilizabile, nu doar ore de curs.

Guvernanță și aplicabilitate: prioritățile de formare converg

Toate cele 10 teme peste 3,55/5 → nicio temă respinsă. Baza AI, $n = 111$.

3,73

media celor 10 teme

IC95% [3,53 ; 3,92]

INTERPRETARE

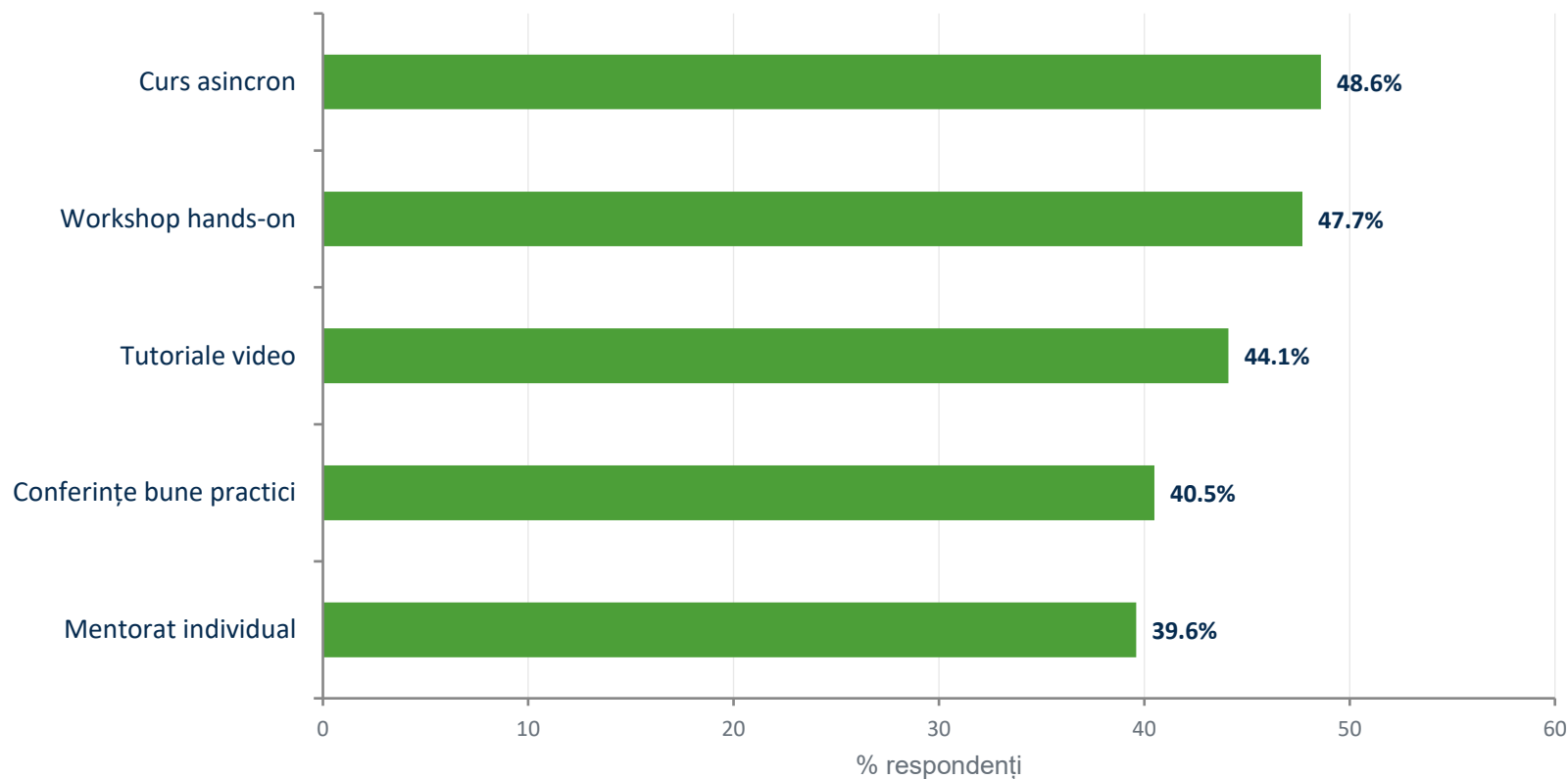
Profesorii solicită o combinație între competențe aplicate și guvernanță. Nicio temă sub 3,55.

IMPLICAȚIE

Curriculum autorizabil: trunchi comun (fundamente + etică + date) + module disciplinare + produse aplicate.

Nu există un format dominant - cererea este blended flexibil

Formate considerate eficiente (maximum 3 opțiuni). Baza AI, n = 111.

BLENDED LEARNING

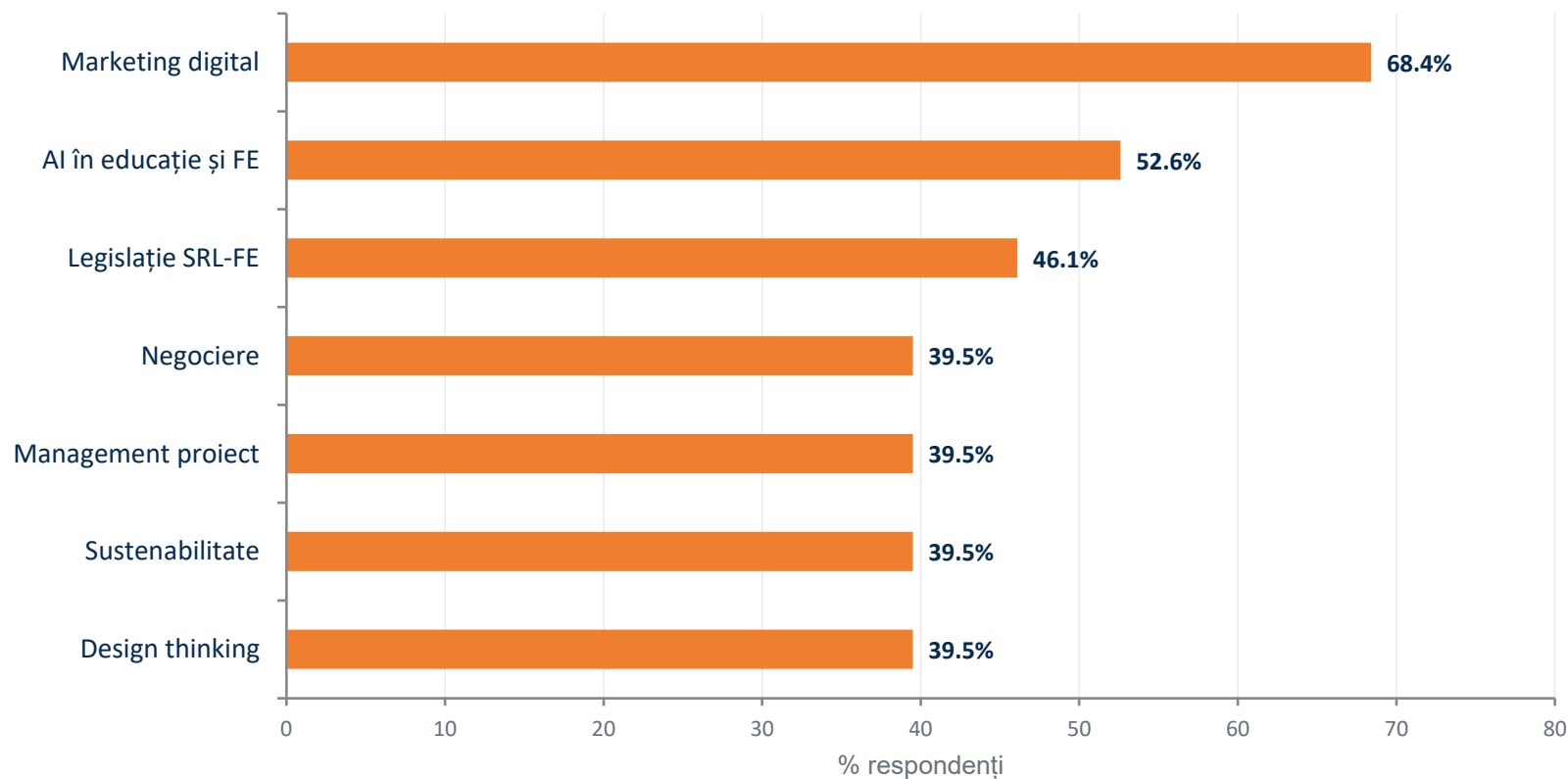
DESIGN RECOMANDAT

- Resurse asincrone
- Workshopuri practice
- Mentorat pentru transfer

79,3% consideră utile demonstrațiile live · 67,6% activitățile practice · 64,9% studiile de caz.

În baza Firmelor de Exercițiu, nevoia de formare depășește alfabetizarea AI

Nevoi prioritare de formare (maximum 3 opțiuni). Baza FE, n = 76.

68,4%

cer formare în marketing digital

INTERPRETARE

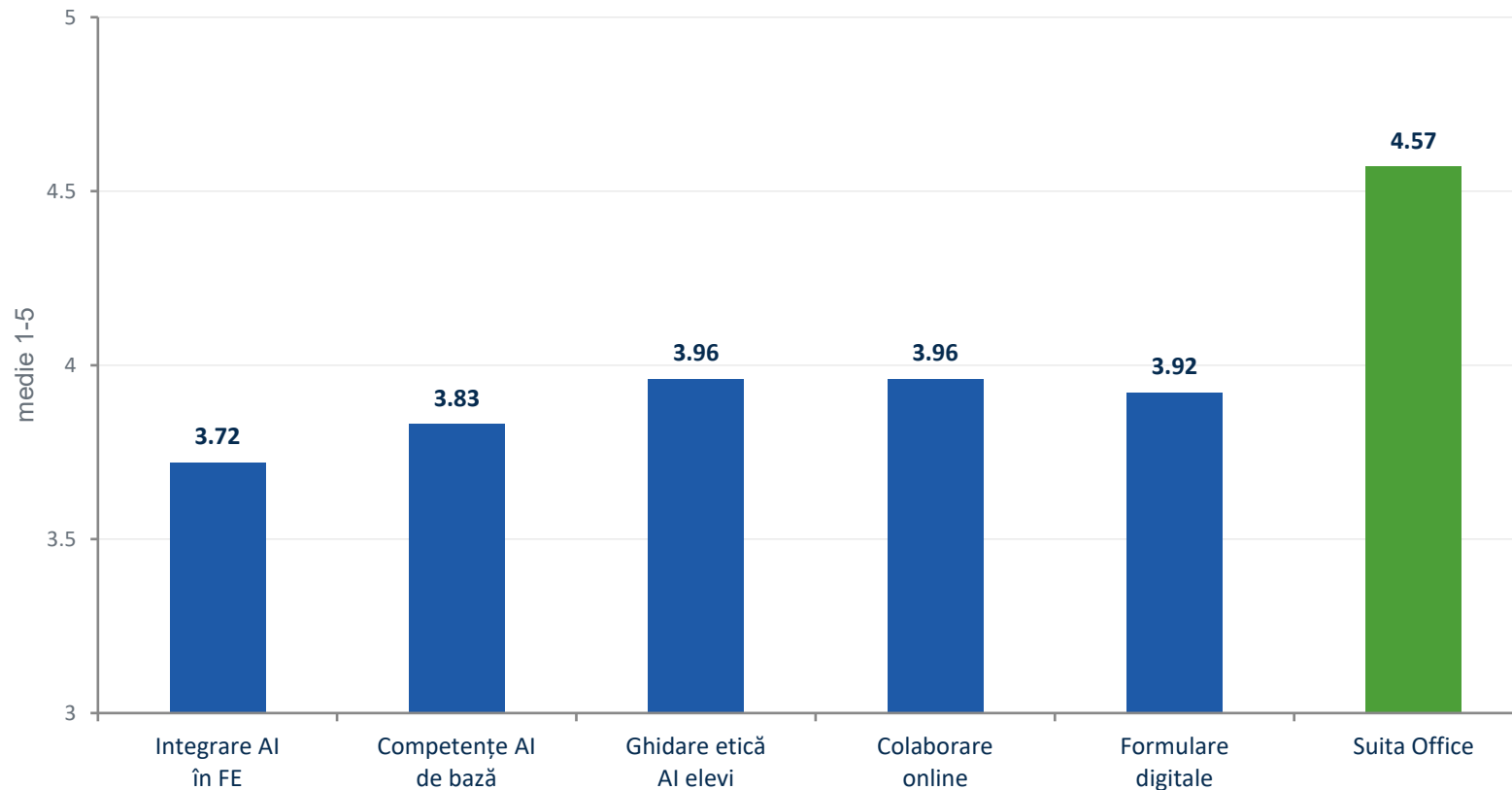
AI nu înlocuiește competențele economice, juridice, manageriale și pedagogice — le traversează.

IMPLICAȚIE

Programul trebuie autorizat ca PORTOFOLIUL MODULAR de dezvoltare profesională, nu ca instruire într-o singură tehnologie.

Decalajul de 0,74 puncte: Microsoft Office consolidat, AI în tranziție

Competențe digitale și AI autoevaluate. Baza FE, n = 76.

G A P

0,74

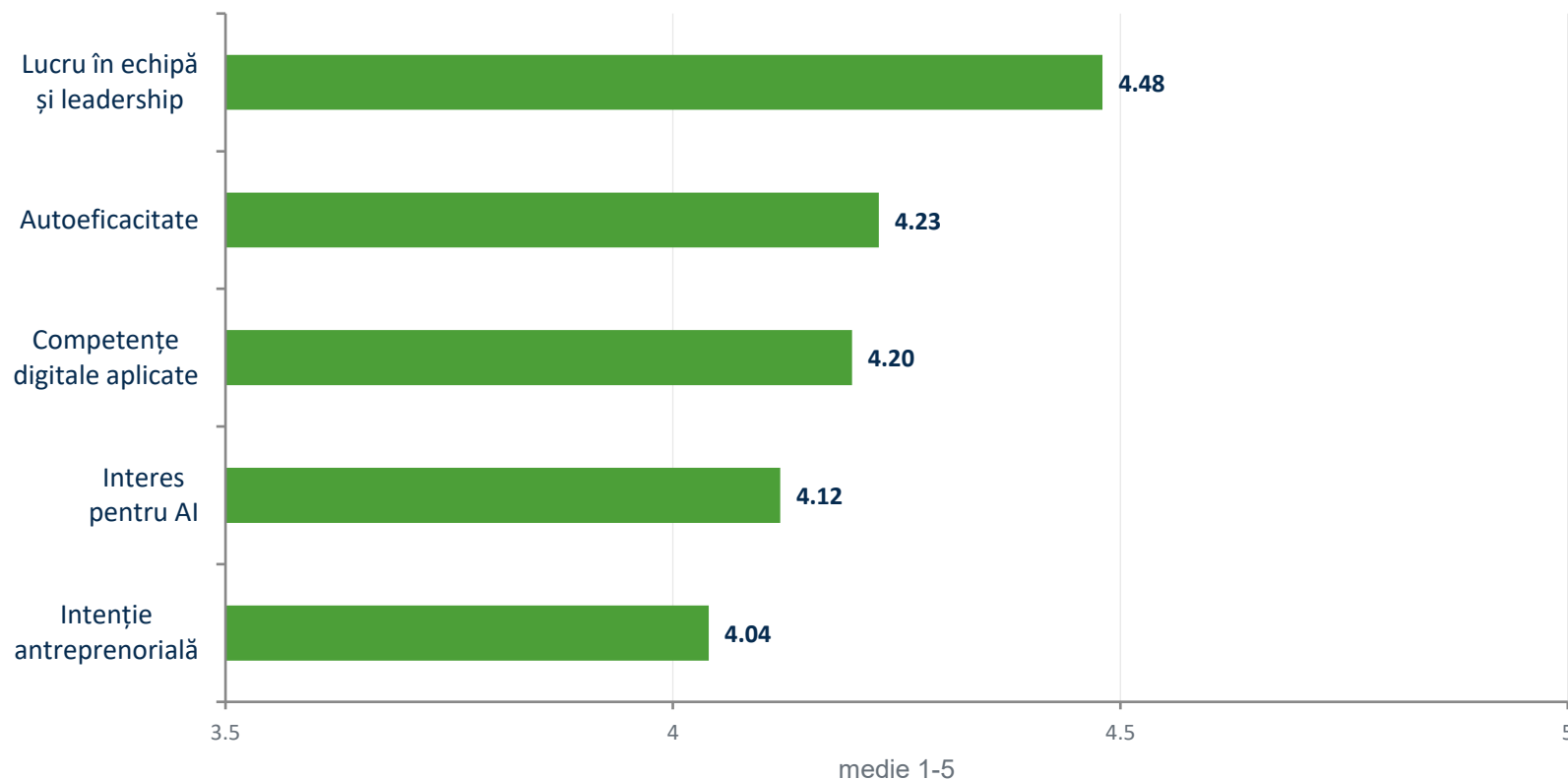
puncte între Office (4,57) și integrarea AI în FE (3,83)

I M P L I C A Ţ I E

Formarea digitală generală nu trebuie presupusă ca substitut pentru formarea AI. Sunt necesare aplicații disciplinare și evaluare critică.

FE este percepută ca mediu de dezvoltare a competențelor transversale

Impactul perceput al FE asupra elevilor (medii 1-5). Baza FE, n = 71-75.

4,48

scorul cel mai ridicat

lucru în echipă și leadership

AVERTISMENT

Aceste scoruri sunt percepții ale profesorilor asupra elevilor, nu măsurători directe ale performanței elevilor.

IMPLICAȚIE

Programe de formare cu pedagogie experiențială, facilitarea echipelor, evaluare prin produse și portofolii.

Asocieri statistice: ce putem afirma și ce nu putem afirma

Coeficienți Spearman (ρ). Asocierile nu stabilesc direcția cauzală.

Bază	Relație	ρ	p	n	Interpretare
Baza AI	Cunoaștere AI & adopție	0,418	<0,001	111	<i>moderată</i>
Baza AI	Suport instituțional & cunoaștere AI	0,218	=0,021	111	<i>slabă pozitivă</i>
Baza AI	Număr bariere & adopție	0,094	=0,324	111	<i>ne semnificativă</i>
Baza AI	Vechime & cunoaștere AI	-0,039	=0,685	111	<i>ne semnificativă</i>
Baza FE	Competență AI & integrare AI în FE	0,811	<0,001	76	<i>puternică</i>
Baza FE	Competențe digitale gen. & competență AI	0,736	<0,001	76	<i>puternică</i>
Baza FE	Sprijinul conducerii & competență AI	0,306	=0,012	67	<i>modestă</i>
Baza FE	Sprijinul conducerii & diversitate metode	0,052	=0,674	67	<i>ne semnificativă</i>
Baza FE	Competență AI & ghidare etică	0,701	<0,001	76	<i>puternică</i>

DE REȚINUT

Vechimea nu explică nivelul AI. Politicile nu trebuie construite pe stereotipuri generaționale. Participarea la formare anterioară nu produce diferențe semnificative de competență AI.

Integrarea convergentă: cinci teme comune, cinci implicații

Cele două baze produc o narațiune coerentă. Nu concatenare, ci integrare pe structurate.

Dovadă baza AI	Dovadă baza FE	Meta-inferență	Implicație
Experimentare dominantă; expertiză redusă	Competența AI < competența Office	<i>Expunerea nu produce automat integrare avansată</i>	Trasee pe niveluri și aplicații disciplinare
Timpul = bariera principală (43,2%)	Supraîncărcarea = scor cel mai ridicat între dificultăți (3,80)	<i>Costul de timp este comun celor două contexte</i>	Microlearning și timp protejat
Etica și datele = bariere și priorități	Ghidarea etică strâns asociată cu competența AI (p=0,701)	<i>Competența tehnică și responsabilitatea se dezvoltă împreună</i>	Modul transversal obligatoriu de etică și date
Interes pentru resurse, evaluare, diferențiere	Nevoi de marketing, proiecte, legislație, sustenabilitate	<i>Dezvoltarea profesională e mai largă decât alfabetizarea AI</i>	Portofoliu modular general + specializări
Suport instituțional asociat modest cu cunoașterea (p=0,218)	Sprijinul conducerii asociat cu competența AI (p=0,306)	<i>Condițiile organizaționale facilitează, dar nu explică singure schimbarea</i>	Contract de transfer și suport instituțional minim

Trasee diferențiate pentru profiluri distincte

Arhitectură prescriptivă derivată din rezultate, nu clustere validate.

1 INIȚIERE ASISTATĂ

PROFIL DIAGNOSTIC

Nivel redus + nevoie ridicată

ACCENT

Exerciții ghidate
Alfabetizare informațională
Suport tehnic dedicat

2 INTEGRARE PEDAGOGICĂ

PROFIL DIAGNOSTIC

Nivel intermediar + utilizare ocazională

ACCENT

Proiectare lecții
Evaluare autentică
Diferențiere aplicații disciplinare

3 LEADERSHIP & COMUNITATE

PROFIL DIAGNOSTIC

Nivel ridicat + suport instituțional redus

ACCENT

Mentorat
Politici interne
Schimb de practici

4 FORMAREA FORMATORILOR

PROFIL DIAGNOSTIC

Nivel ridicat + capacitate de multiplicare

ACCENT

Coaching
Cercetare-acțiune
Rețele regionale

ATENȚIE

Traseele sunt o arhitectură prescriptivă derivată din rezultate. Ele nu reprezintă clustere statistic validate și nu trebuie folosite pentru etichetarea sau evaluarea sancționatorie a profesorilor.

Sprijinul instituțional: preconditionia transferului în practică

Șase criterii minime pentru programelor de formare.

01

Infrastructură funcțională

Acces la internet și dispozitive suficiente pentru activitățile proiectate.

02

Timp protejat

Timp explicit pentru participare și pentru aplicarea la clasă.

03

Sprijin managerial documentat

Angajament formal pentru implementarea produselor formării.

04

Reguli privind datele

Cadru intern pentru date personale, instrumente aprobate, utilizare responsabilă.

05

Mentorat & comunitate

Mecanism de mentorat sau comunitate de practică post-curs.

06

Recunoaștere

Recunoașterea produselor și a activității de multiplicare profesională.

Formarea individuală nu se convertește în practică fără un cadru organizațional care o normează și o recompensează.

Monitorizarea impactului: cinci niveluri de indicatori

De la participare la echitate - evaluarea nu se oprește la certificare.

PARTICIPARE	<i>Cine intră și cine finalizează formarea?</i>	Înscriere · prezență · finalizare · abandon · profil beneficiar
ÎNVĂȚARE	<i>Ce competențe au fost dezvoltate?</i>	Pre/post-test · rubrici · sarcini practice · calitatea portofoliului
TRANSFER	<i>Ce se schimbă la clasă?</i>	Scenarii implementate · observație colegială · produse ale elevilor · reflecție
INSTITUȚIONALIZARE	<i>Ce rămâne după curs?</i>	Politici interne · resurse partajate · comunități · mentori · reutilizare
ECHITATE	<i>Cine rămâne în urmă?</i>	Participare pe regiune · mediu · disciplină · acces echipamente

Baza empirică: două eșantioane, un design convergent

Analiza integrează chestionar general de alfabetizare AI cu chestionar dedicat profesorilor FE.

B A Z A A I

n = 111

Chestionar general privind nevoile de alfabetizare în AI

36 variabile · profesori din preuniversitar
Cronbach $\alpha = 0,959$ (10 itemi priorități AI)

B A Z A F E

n = 76

Chestionar dedicat profesorilor coordonatori de Firmă de Exercițiu

59 variabile · pedagogie antreprenorială
Cronbach $\alpha = 0,896$ (6 itemi competențe digitale + AI)

A N A L I Z Ă C O N V E R G E N T Ă

187 total

Integrare la nivelul constructelor comune, nu concatenare

Competențe · Bariere · Suport · Nevoi
etică · Transfer pedagogic

M E T O D O L O G I E M I X T Ă C O N V E R G E N T Ă

Analiză descriptivă · tabele de contingență · corelații Spearman · Cronbach α pentru fiabilitatea scalelor · Kruskal-Wallis pentru comparații intergrup · IC 95% pentru medii.

Î N T R E B Ă R I D E C E R C E T A R E

- Cum se poziționează profesorii față de AI?
- Ce tip de formare solicită?
- Cum interacționează suportul instituțional cu competența?
- Ce trasee de formare pot fi propuse?

LIMITĂRI RECUNOSCUTE · CONCLUZII FINALE

EȘANTIONARE

Eșantioane de conveniență, auto-selectate. Procentele descriu respondenții; nu sunt estimări naționale.

DESIGN

Design transversal. Nu permite afirmații despre cauzalitate sau evoluție în timp.

DATE AUTO-RAPORTATE

Efecte de dezirabilitate socială posibile. Percepțiile profesorilor asupra elevilor nu măsoară direct progresul lor.

MESAJ CENTRAL

Datele nu descriu o populație care respinge tehnologia.

Descriu o populație care experimentează, dar are nevoie de timp, practică ghidată,

reguli și suport instituțional pentru a transforma explorarea în practică pedagogică stabilă.

RAPORT ELABORAT DE · Robert Florin Similea · IMM România · 2026

Baza empirică: 187 respondenți în două eșantioane independente (baza AI n=111 · baza FE n=76)